

Framåtblickande bok om hälsodefinitioner och vetenskapligt språk

Recenserad bok: Att definiera hälsa.

Författare: Henrik Lerner.

Förlag: Studentlitteratur, Lund, 2025.

Användandet av begrepp och olika definitioner är något som alla möter i olika sammanhang. Det sker inom olika vetenskapsområden, professionsutbildningar och verksamheter i samhället. Hur vi benämner och hur vi använder språk och nomenklaturer har stor betydelse för hur vi ska kunna mötas och förstå varandra i en komplex samtid. Att skriva om begrepp, begreppsanalyser och definitionsanalyser ur såväl ett teoretiskt perspektiv som praktiskt perspektiv med exempel från olika verksamheter i samhället kräver kunnskap, erfarenhet och skicklighet att presentera det för en läsare.

Boken *Att definiera hälsa* som är utgiven av Studentlitteratur är synnerligen väl-skriven och mycket intressant att läsa utifrån definitioners betydelser inom häl-soområdet. Det är en rik bok som bygger på mycket kunskap och erfarenheter på området. Boken är författad av Henrik Lerner som är lektor och fil.dr i Tema, hälsa och samhälle vid institutionen för vårdvetenskap på Marie Cederschiöld högskola. I inledningen av boken skriver författaren om vikten av att definiera begrepp: ”Här introduceras vikten av att definiera begrepp. Hälsa är ett mång-fasetterat begrepp som definierats på många sätt, och det är viktigt att förstå att den definition som väljs får konsekvenser för hälso- och sjukvården” (s.13). Framställningen är mycket pedagogisk och tydlig vilket underlättar för läsaren att förstå innebörden i de beskrivningar som Lerner gör.

Boken består av totalt sex kapitel. Det första kapitlet fokuserar på vad som är viktigt att tänka på vid definitioner och begreppsrelationer. Vid läsning av bo-ken ges tydliga förklaringar till betydelsen av att vara medveten om definitioner och vilka konsekvenser som definitionerna i sig kan få. Redan i inledningen ta-lar författaren om att begreppet hälsa genom åren har blivit föremål för många olika definitioner och att det inte finns någon konsensus om vilken definition som är den bästa.

Henrik Lerner har lång erfarenhet av undervisning i den högre utbildningen och har likaså mångårig erfarenhet av tvärvetenskaplig forskning. Enligt min mening är det bokens stora förtjänst att han använder dessa erfarenheter vid be-skrivning och problematiseringar av olika begrepp och definitioners betydelse. Det är mot bakgrund av hans erfarenheter och kunskaper inom medicinflorosi och vårdvetenskap som boken blir stark och tydlig.

Boken vänder sig till studenter inom den högre utbildningen inom hälso- och sjukvårdsområdet men skulle även kunna användas inom betydligt fler utbild-ningar som exempelvis vid socionomprogrammet och vid det nya hälso- och sjukvårdskuratorsprogrammet.

Sett ur ett tvärvetenskapligt perspektiv är det min övertygelse att boken har

ett stort värde. Det är en bok som borde läsas av många. Kunskap och kritisk reflektion om begreppsanalys och definitionsanalys är något som nämligen är viktigt för alla inom den högre utbildningen och forskningen. Boken kan användas för studenter på såväl avancerad nivå som på doktorandnivå vilket är alldeles utmärkt. I boken finns särskilda så kallade ”fördjupningsrutor” där läsaren kan fördjupa sig i olika perspektiv. Författaren delar med sig av sina erfarenheter och beskriver även sin egen förförståelse och hur han själv utvecklats som forskare sedan den egna doktorandtiden.

I boken ges en genomgång av hälsobegreppet och olika hälsodefinitioner. Bland annat presenteras de fyra kategorierna: ”hälsa som välbefinnande, hälsa som balans, hälsa som biologisk normalitet och hälsa som förmåga – och diskutera teorin eller idéerna bakom snarare än specifika definitionsförsök” (s.16). Tidigt i boken presenteras olika begreppsrelationer som beskrivs på ett pedagogiskt sätt. Det handlar om cirkeldiagram, hälsokors, orsakskedjor, familjelikheter och begreppskluster. En stor förtjänst i boken är att det finns historiska tillbakablickar som exempelvis Arne Naess och dennes bok om *Empirisk semantik* från 1950-talet och den vårdvetenskapliga forskaren Katie Eriksson som introducerade tanken om hälsokorset. Likaså går Henrik Lerner igenom några viktiga begrepp på andra språk (engelska respektive franska) som kan vara svåra att översätta och förstå. Utifrån hälsobegreppet går han bland annat igenom både engelsk och fransk användning av begreppen disease, illness, sickness, maladie och malaise. Varje kapitel avslutas med en mindre referenslista där författaren till största delen valt ut bokreferenser för att den intresserade läsaren på ett enkelt sätt ska kunna komma i kontakt med den vetenskapliga diskussionen i ämnet. Boken avslutas med övningsuppgifter där totalt sju hälsodefinitioner skapar möjligheter för läsaren att på egen hand genomföra en analys. Här önskar författaren att den vetgirige läsaren på egen hand ska kunna reflektera och fördjupa sina kunskaper i att just definiera hälsa.

Det här är en varmt välkommen bok som ger läsaren goda möjligheter att kritiskt reflektera och få en förståelse för till exempel vilka relationer som begrepp har till varandra. Boken kan vara en utmärkt läsning för studenter i den högre utbildningen som ska påbörja en vetenskaplig undersökning och skriva en uppsats. Likaså kan doktorander i en forskarutbildning ha stor behållning av boken när det handlar om begreppsanalys och definitionsanalyser. Med den här boken har författaren lyckats väl med att inspirera till mer tanke och läsning om just hälsan och definitionen.

Jörgen Lundahl

docent i socialt arbete, institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet

E-post: Jorgen.Lundahl@socwork.gu.se

Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0552-886X>